మొదటి సినిమా

దాసరి నారాయణ రావు

దర్శకుడిగా, రచయితగా, నటుడిగా, నిర్మాతగా దాసరి నారాయణరావు జైత్రయాత్ర ఇప్పటికీ కొనసాగుతూనే ఉంది. తెలుగు చిత్రరంగంలో దాదాపు అందరు నటీనటులతో, హిందీలో ఎందరో నటీనటులతో చిత్రాలకు దర్శకత్వం వహించారు. కొన్ని సంవత్సరాల పాటు అవిశ్రాంతంగా రోజుకి 20 గంటలు పనిచేశారు. ఉత్తమ దర్శకత్వానికీ, నిర్మాణానికీ, రచనకీ, సంభాషణలకీ 8 సార్లు నందీ అవార్డులు తీసుకున్నారు. 'మేఘసందేశం', 'కంటే కూతురిని కను' వంటి చిత్రాలకు జాతీయ బహుమతులందుకున్నారు. ప్రపంచంలో ఎక్కువ సినిమాలకు దర్శకత్వం వహించిన వ్యక్తిగా ప్రపంచ రికార్డులకెక్కారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం రాష్ట్రస్థాయిలో అత్యంత విశిష్టమైన రఘుపతి వెంకయ్యనాయుడు అవార్డుతో సత్కరించింది. ఆంధ్ర విశ్వకళాపరిషత్తు 'కళాప్రపూర్ణ'ని చేసింది. ఫిలింఫేర్ జీవిత సాఫల్య పురస్కారాన్నిచ్చింది. గొప్ప వక్త. అట్టడుగు వర్గాల పట్ల నిలిచే యోధుడు. కేంద్ర మంత్రి అయారు. అంతేకాదు. తన సంప్రదాయాన్ని కొనసాగించగల తర్వాతితరం సహా దర్శకులెందరినో తయారు చేశారు. కోడి రామకృష్ణ, ఆర్. నారాయణమూర్తి, రేలంగి నరసింహారావు, పినిశెట్టి రవిరాజా, సురేష్ కృష్ణ - ఈ జాబితా పెద్దది.

(సురభి పత్రిక కోసం గొల్లపూడి మారుతి రావుగారు, దాసరి నారాయణ రావుగారితో చేసిన ప్రత్యేక ఇంటర్వ్యూ)

రచనా వ్యాసంగం నా చిన్నతనం నుంచే ప్రారంభమయింది. స్కూల్లో చదువుకునే రోజుల్లో - నా తొమ్మిదో ఏట - 'నేనూ - నా స్కూలు' అనే వ్యాసం రాశాను. అలాగే నాటకం కూడా నా చిన్ననాటినుంచే నా నేస్తం. 'ఒప్పుకున్న తప్పు' అనే పదినిముషాల నాటిక వేశాను. నా పన్నెండో ఏట జవహర్ లాల్ నెహ్రూ పంచవర్ష ప్రణాళికల మీద 'ప్రజా ప్రణాళిక' అనే నాటిక రాసి మా సహ విద్యార్థులతో ప్రదర్శించాను. దానికి మాకు ఉత్తమప్రదర్శన, నాకు ఉత్తమ నటుడి బహుమతి వచ్చింది. అప్పటి ముఖ్యమంత్రి దామోదరం సంజీవయ్యగారు భుజం తట్టి

ప్రశంసించారు. అప్పటికది స్ఫూర్తి.

మా నాన్న ఆరో క్లాసుతో నా చదువు ఆపేస్తానన్నాడు. పెద్ద సంసారం. బొటాబొటీ ఆదాయం. తీసుకెళ్ళి కొట్లో పనికి పెడతానన్నాడు. అప్పటి మా స్కూలు టీచర్ ఎమ్.వి.యస్. సుబ్రహ్మణ్యం గారు మా నాన్నని కలిసి, బాగా చదువుకునే కుర్రాడి చదువు మానిపించవద్దని నచ్చజెప్పి, స్కూలులో చందాలు పోగుజేసి నన్ను స్కూలులో చేర్చారు. అలా కొనసాగకపోతే నా వ్యాసంగం కుంటుపడేదేమో. అది ఆనాటి గురువులు పెట్టిన భిక్ష. అప్పటికే పాలకొల్లులో క్షీరారామ థియేటర్స్ పేర ఓ నాటక సమాజాన్ని ప్రారంభించి తోటి విద్యార్థులతో నాటకాలు వేసేవాడిని. 'సాలెగూడు', దాసం గోపాలకృష్ణ 'చిల్లర కొట్టు చెట్టెమ్మ', పినిశెట్టి 'ఆడది', గొల్లపూడి మారుతీరావు 'అనంతం' - విరివిగా వేసిన కొన్నినాటకాలు. అన్నిటిలోనూ ఉత్తమ నటుడి బహుమతులు పుచ్చుకున్నాను. మరొక పక్క చదువు సాగడానికి కటకట. అరిటిపళ్ళు అమ్మడం, థియేటర్లో టిక్కెట్లు అమ్మే పని - ఇలాంటివి చేసిన సందర్భాలూ ఉన్నాయి. అప్పటి కాలేజీ చదువునాటికి నేను స్కూలు పీపుల్ లీడర్ని. అలా చదువూ, నటన, రచనా వ్యాసంగం కొనసాగిస్తూ ఎర్రమిల్లి నారాయణ స్వామి కాలేజీ (నరసాపూర్)లో బీకామ్ పూర్తి చేశాను.

ఇక ఉద్యోగ పర్వం.. మొదటి నౌఖరీ హైదరాబాదులో శ్రీపాద నరసింహం బ్రదర్స్ సిగరెట్ల కంపెనీలో అకౌంటెంట్‌గా చేరాను. మళ్ళీ హైదరాబాదు రవీంద్రభారతిలో, గాంధీభవన్‌లో - విరివిగా నాటకాలు. నాటకాలు రాయడం, వేయడం, వేయించడం - ఇదంతా ఓ ఉద్యమం. దాదాపు ప్రతీనాటకంలో ముఖ్యపాత్ర, మొదటి బహుమతి ఒక వ్యసనమయిపోయింది. వ్యాసంగం మరికాస్త ముదిరింది.

1966 గుర్తుండిపోయే సంవత్సరం. రవీంద్రభారతిలో నా రచన 'పద్మశ్రీ' నాటకాన్ని ప్రదర్శిస్తున్నాం. ప్రేక్షకుల్లో సూళ్ళూరుపేట వాసి వై.వి.కృష్ణయ్య అనే సినీ నిర్మాత ఉన్నాడు. నాటకం అయాక ఆవేశంగా గ్రీన్ రూంలోకి వచ్చి 'హీరో పాత్ర ఇస్తాను. సినిమాల్లో వేస్తావా?' అన్నారు. అప్పటికి నాకు పెళ్ళయింది. ఇక్కడ సంసారం, ఉద్యోగం, నాటక వ్యాసంగం. వీటన్నిటినీ వదిలి మద్రాసులో సినిమా ఛాన్స్. ఒప్పుకోలేదు. కాని మా సహనటులు వదిలిపెట్టలేదు. 'ఇంత మంచి అవకాశం వస్తూంటే వదులుకుంటావా? నువ్వు వెళ్ళాల్సిందే' అని పట్టుబట్టారు. నన్ను ఒప్పించారు. బ్రహ్మరథం పట్టి, స్టేషన్‌కి వచ్చి నాకు ఘనంగా వీడ్కోలు ఇచ్చారు. అలా మద్రాసు సినీరంగం వేపు ప్రయాణం ప్రారంభించాను - ఫస్టుక్లాసు కంపార్టుమెంటులో, నిర్మాతతో.

నా మకాం ప్రొడక్షన్ ఆఫీసులోనే. మొదటిరోజు అనుభవం మరిచిపోలేను. అప్పటి హాస్యనటుడు పర్సనల్ మేకప్‌మాన్ కృష్ణ నాకు మేకప్ మొదలుపెట్టాడు - దీవనలతో. ఈసడింపుగా నా మొహం మీద రంగు పులుముతూ 'అడ్డమయినవాళ్ళూ సినిమాలకి దిగిపోవడమే' అంటూ. అసలే కొత్తవాతావరణం, కొత్త పని. ఈ సాధింపు. గుండె జారిపోయింది. తీరా నాకిచ్చిన వేషం చిన్నది, ఇదేమిటి? హీరో వేషమిస్తానని నిర్మాత చెప్పారు? అడుగుదామంటే ఆయన జాడలేదు. నిస్సహాయంగా సెట్ మీదకొచ్చాను. సినిమా పేరు 'అందంకోసం పందెం'. నిర్మాణ సంస్థ హృషీకేష్ పిక్చర్స్. దర్శకుడు అమంచర్ల శేషగిరిరావు. నేను అప్పటి హాస్యనటుడు బాలకృష్ణకి అనుచరుడిని. సినిమా హీరో కాంతారావు.

ఓ సీను బాగా గుర్తుండిపోయింది ఇప్పటికీ. నేను బాలకృష్ణ వెనక నిలబడి ఉంటాను. తమ యజమానిని చూడవచ్చిన ఒక కవిని నిలదీస్తాడు. అతనికి ఓ డైలాగ్ ఇచ్చారు. కాస్త దిట్టమైన డైలాగ్. ఎంత ప్రయత్నించినా బాలకృష్ణకి లొంగడం లేదు. దూడలు వేస్తున్నాడు. నాకేమో ఆయన చెపుతూంటేనే వచ్చేసింది. వెనకనుంచి చెపుతున్నాను. ఇది డైరెక్టర్ శేషగిరిరావు గమనించారు.

'ఏమిటి సణుగుతున్నావ్? నువ్వు చెపుతావా?' అన్నారు. చెపుతానన్నాను.

చెప్పమన్నారు. గడగడా చెప్పేశాను. సినిమాలో నా మొదటి పెద్ద డైలాగ్ - 44 సంవత్సరాల తర్వాత ఇప్పటికీ గుర్తుంది.

'దిగ్దంతులైన కవిపండిత ప్రకాండులకే ప్రవేశము దొరకని కవి సమ్మేళనమునకు రాదలచితివా? కవి బ్రహ్మయని ఖ్యాతిగాంచిన మా కిలకిల శ్రీవారు నీలాంటి అర్భకులతో ప్రసంగించరు పొమ్ము'

శేషగిరిరావుగారు హాయిగా ఊపిరి పీల్చారు. 'నువ్వే చెప్పేయ్' అన్నారు. బాలకృష్ణ అయితే 'మా' కిలకిల శ్రీవారు అనాలి. నేను చెప్పాను కనుక 'ఈ' కిలకిల శ్రీవారు అయింది. మొదటి టేక్ ఓకే అయింది. ఇక బాలకృష్ణకి కడుపు మండి పోయింది. అప్పటినుంచి సినిమా అయేవరకూ నన్ను నానాయాతనా పెట్టేశాడు.

ఈ అనుభవంతో నాకు కళ్ళనీళ్ళ పర్యంతం అయింది. వెనక్కి పోదామనే నిర్ణయానికి వచ్చాను. తీరా నన్ను బ్రహ్మాండంగా ఆకాశానికెత్తేసి పంపిన మా మిత్రులకి నా మొహం ఎలా చూపించను? ఇక్కడే తాడో పేడో తేల్చుకోవాలనే నిర్ణయానికి వచ్చాను.

అదిగో. అప్పుడు నాకు మొదటి నుంచీ కలిసొచ్చిన మరొక వ్యాసంగం తోడు నిలిచింది. రచన. సరాసరి ప్రముఖ రచయిత పాలగుమ్మి పద్మరాజుగారి దగ్గరికి వెళ్ళాను. వారు నన్ను అసిస్టెంటుగా తీసుకున్నారు. వారితో 'రంగులరాట్నం', 'బంగారు పంజరం' (బి.ఎన్.రెడ్డి) వంటి చిత్రాలు చేశాను. ఆయన నన్ను గౌరీ ప్రొడక్షన్స్ నిర్మాత ఎస్.భావనారాయణగారికి పరిచయం చేశారు. ఆయన మొట్టమొదట ఓ కన్నడ చిత్రానికి తెలుగు డబ్బింగ్‌కి నా చేత మాటలు రాయించారు. ఆయనే నా మొదటి పారితోషికం 300 రూపాయలు ఇచ్చి బ్యాంక్ అకౌంట్ తెరిపించారు. మొదటి ఆదాయం 200తో వేంకటేశ్వర స్వామి ఉంగరాన్ని కొనుక్కున్నాను. 45 సంవత్సరాల తర్వాత అది ఇప్పటికీ నా చేతికి ఉంది.

అసిస్టెంటు డైరెక్టరుగా పని చేస్తూనే సినిమా రచన చేసేవాడిని. దాదాపు 40 సినిమాలు రాశాను. ఆ రోజుల్లోనే ప్రొడక్షన్ మేనేజరుగా ఉన్న కె.రాఘవగారు, నిర్మాత ఏ కామేశ్వరరావు కలిసి ఫల్గుణ పిక్చర్స్ పేరిట సినిమాలు తీశారు. వారు తీసిన మూడు విజయవంతమైన చిత్రాలు - జగత్ కిలాడీలు, జగజ్జెట్టీలు, జగజ్జంత్రీలుకి నేనే రచయితని. ఆ సినిమాలకు అసిస్టెంటు డైరెక్టరుగా కూడా పనిచేశాను. అప్పుడే రాఘవగారు నాకు డైరెక్షన్ అవకాశం ఇస్తామన్నారు.

ఈలోగా అట్లూరి పుండరీ కాక్షయ్యగారు 'మహమ్మద్ బిన్ తుగ్లక్' అనే సినిమా తీశారు. అందులో నాగభూషణం గారిది ముఖ్యపాత్ర. నా రచనకి చాలా పొంగిపోయారు నాగభూషణం. తాము తీస్తున్న 'ఒకే కుటుంబం' సినిమాకి డైరెక్టరుగా ఉన్న భీంసింగ్ గారికి నన్ను అసిస్టెంటుగా తీసుకున్నారు. ఆ సినిమా హీరో ఎన్టీ రామారావుగారు. ఓసారి భీం సింగ్ గారు హిందీ సినిమా పనిమీద బొంబాయి వెళ్ళవలసి వస్తే ఒక షెడ్యూలంతా నేను డైరెక్ట్ చేయవలసి వచ్చింది. రామారావుగారు చాలా ఇంప్రెస్ అయారు. అప్పుడే నాగభూషణంగారు నాకు దర్శకుడిగా అవకాశం ఇస్తానన్నారు. కానీ తీరా ఆయన సినిమా తీసేనాటికి మాట తప్పారు.

ఎన్టీ రామారావుగారు మాత్రం నాచేత నిర్మాత కుదరవల్లి లక్ష్మీనారాయణగారికి కథ చెప్పించారు. అయితే ఆయన సినిమా తీయడం పడలేదు. కథ ఎన్టీ రామారావుగారికి బాగా నచ్చింది. తామే ఆ కథని తీసుకుని నాకు వెయ్యినూట పదహార్లు చెక్కు ఇచ్చారు. తర్వాత ఆయనకూడా ఆ కథని తీయలేదు. అది నాకు బాగా గుర్తున్న సందర్భం. మనస్సులో ఎన్టీ రామారావుగారితో పరస్పరం సన్నిహితం చేసిన సందర్భం కూడా. రాఘవగారు పట్టుదల మనిషి. మొండి. తనకి నచ్చేదాకా ఏ పనీ చెయ్యరు. చెయ్యాలని పూనుకుంటే ఎవరు ఎదురొచ్చినా ఆగరు. ఆయన నాకు దర్శకత్వం ఛాన్స్ ఇస్తానన్నాక కథలు చెప్పడం ప్రారంభించాను. రోజుకో కథ. ఆ కథ నచ్చకపోతే మరునాడు మరో కొత్త కథతో వెళ్ళేవాడిని. అలా దాదాపు ఏభై అరవై కథలు చెప్పివుంటాను. వినడానికి ఆయన

అలసిపోలేదు. చెప్పడానికి నేను వీగిపోలేదు. ఆఖరికి ‘తాత మనవడు‘ కీలక ఇతివృత్తం ఆయనకి నచ్చింది. అంతే. శ్రద్ధగా కూర్చుని స్క్రీన్‌ప్లే, సంభాషణలు రాసుకున్నాను. ఆయన పంపిణీదారులు లక్ష్మీ ఫిలింస్. ఆ రోజుల్లో పంపిణీదారులూ నిర్మాతతో పెట్టుబడి పెడతారు కనుక, కథ సాధారణంగా వారికీ చెప్పి ఒప్పించడం ఒక ఆనవాయితీ. రాఘవగారు నన్ను విజవాడ తీసుకొచ్చారు. లక్ష్మీ ఫిలిమ్స్ అధినేత శివరామకృష్ణయ్యగారికి కథ చెప్పడం ప్రారంభించాను. ఆయన కసలు నా మీద, నేను చెప్పే కథలు మీద బొత్తిగా ద్యాస లేదు. మధ్య మధ్య ఫోన్లు చేసుకుంటూ, టేబుల్ మీద పనులు చూసుకుంటూ ముక్కుబడిగా విన్నారు - తప్పక వింటున్న విసుగుని ఏ మాత్రం దాచుకోలేదు. అంతా విన్నాక - "కథ బాగానే ఉంది. కాని దర్శకుడిగా ఈయనెందుకు? కె.ఎస్.ప్రకాశరావుగారిని పెట్టుకోండి" అన్నారు నా మొహం మీదే. అప్పటికి రాఘవగారు తీసిన రెండు విజయవంతమైన సినిమాలను వారు పంపిణీ చేస్తున్నారు. అయినా రాఘవగారు జంకలేదు. ‘నేను ఇతనికి దర్శకత్వం ఛాన్స్ ఇస్తానని మాటిచ్చాను. ఇతనితో తీస్తాను. దర్శకుడిని మార్చను. అవసరమయితే పంపిణీదారులని మార్చుకుంటాను" అని లేచిపోయారు. అలా నిర్మాత మొదటిసారి దర్శకత్వం వహిస్తున్న వ్యక్తి తరఫున నిలబడడం - నా జీవితంలో పెద్దమలుపు.

సరే. కథకి అనుగుణంగా నటీనటుల ఎంపికని ప్రారంభించాం. తాత పాత్ర విషయంలో మరో ఆలోచనే లేదు. ఎస్.వి.రంగారావుని అనుకున్నాం. మనుమడి పాత్రకి మొదట శోభన్‌బాబుని అనుకున్నాం. అయితే అతను హీరోగా కనిపిస్తాడేమోగాని, మనుమడు అనిపించడేమోనన్న సందేహం కలిగింది. అప్పట్లో రాజబాబు మంచి కమేడియన్. అతన్ని తీసుకుంటే? చాలా గంభీరమైన నీతిని చెప్పే పాత్రకి హాస్యనటుడినా? రాఘవగారిలాగే నాలోనూ కొన్ని విశ్వాసాలూ, పట్టుదలలూ ఉన్నాయి. రాజబాబుకి నటుడిగా ఫోకస్ ఉంది. హీరోగా స్టేటస్ లేదు. అతని ఆ బలాన్ని ఇవ్వాలంటే? ఆయన పక్కన విజయనిర్మలని తీసుకున్నాం. నిజానికి అలాంటి పాత్రకి రాజబాబు కొత్త. అది అతని కెరీర్‌లో పెద్ద మలుపు. తర్వాత ‘మనిషి రోడ్డున పడ్డాడు‘లోలాంటి ఎన్నో సీరియస్ పాత్రలను చేశాడు.

ఇక దర్శకత్వ అనుభవం నాకు కొత్తకాదు. రచన కొత్తకాదు. అది 1972. నల్లేరు మీద బండిలాగ షూటింగ్ నడిచింది. ఎటువంటి ఒడిదుడుకులు లేవు. మనస్సులో ఎటువంటి సందేహాలూ లేవు. సినిమా దర్శకత్వం ఆచితూచి పట్టాల మీద సాగింది.

‘తాతా మనవడు‘ రాఘవగారు స్థాపించిన ప్రతాప్ ఆర్ట్ ప్రొడక్షన్స్ మొదటి చిత్రం. తారక రామా ఫిలిమ్స్ పంపిణీ చేశారు. పెద్ద హిట్. 25 వారాలు నడిచి రజతోత్సవం చేసుకుంది. ఆ చిత్రానికి ఉత్తమ చిత్రంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం నంది అవార్డ్ లభించింది.

తర్వాత జీవితంలో రెండు పనులు ససేమిరా చెయ్యలేదు. లక్ష్మీ ఫిలిమ్స్ సంస్థకి ఒక్క చిత్రం కూడా దర్శకత్వం వహించలేదు. నా చిత్రాలలో ఒక్కటి - ఒక్క చిత్రంలో కూడా నాగభూషణానికి నటించే అవకాశం ఇవ్వలేదు.

మరొక్క సంఘటన చెపితేకానీ ఈ వ్యాసానికి సమగ్రత రాదు. నా రెండో చిత్రం అదే సంస్థకి ‘సంసారం సాగరం‘. అదే నటులు ఎస్.వి.రంగారావుగారిది ఓ ముఖ్యభూమిక. మార్వాడీ వేషం. ఒక సీన్‌లో మా ఇద్దరికీ అభిప్రాయ బేధం వచ్చింది. ఒక పెద్ద డైలాగ్ మార్చమన్నారు. నేను మార్చనన్నాను. ఒకవేళ మీరు చెప్పకపోయినా ఈ డైలాగ్‌ని మీ ముఖం మీద వేయాల్సి ఉంటుందన్నాను. అయినా ఆయన ఒప్పుకోలేదు. చెప్పనన్నారు. దర్శకుడికీ, ఓ పెద్ద నటుడికీ లంకె. నిర్మాత ఏమీ మాట్లాడలేకపోయారు. వేషం చెయ్యనని టోపీ తీసేసి రంగారావుగారు కారెక్కివెళ్ళిపోయారు. అందరూ నిర్విణ్ణులయిపోయారు. రాఘవ ఆయన కారు వెనుక పరిగెత్తారు. గొప్పతనం ఏమిటంటే నన్ను నిలదీయలేదు. అప్పటికే రంగారావుగారు కోడంబాక్కం వంతెన దగ్గరికి వచ్చేశారు. అప్పటికి ఆయనలోనూ

మథన ప్రారంభమయింది. కారుని వెనక్కి తిప్పమన్నారు. ‘సరే. నీక్కావలసిందేదో చేసుకో‘ అని షూటింగ్‌కి సిద్ధమయారు. అదీ. క్రమశిక్షణ గలిగిన నటుడి ధర్మ రక్షణ. తర్వాత ఎక్కడో చెప్పారట. ‘దర్శకుడిలో అంత ఆత్మవిశ్వాసం, చిత్తశుద్ధి ఉండాల‘ని.

ఇవన్నీ దర్శకుడిగా నాకు సోపానాలు. ఓ ఉపాధ్యాయుడు, ఓ నిర్మాత, ఓ నటుడు - ఎందరో హితులూ, సన్నిహితులూ కలిసి తీర్చిన ఓ జీవితానికి అందమైన సైన్ పోస్ట్‌లు.

.

ఇంటర్వ్యూ: శ్రీ గొల్లపూడి మారుతి రావు

Click here to share your comments on this article